

ISTINA

ISTINA-Mesačný informačný bulletin

BRATSTVA PRAVOSLÁVNEJ MLÁDEŽE na Slovensku

Ročník 1/1994

12. číslo - December

Roždestvenský sen

Ako dobre! - pomyslela si Katarínka, keď zaspávala - zajtra je Roždestvo...

Ale zakrátko ju čosi zobudilo. Zo všetkých strán počula nejasné šuchoty, kroky a akési tiché rozhovory.

-Akým jazykom rozprávajú, - uvažovala. To sa akosi ničomu nepodobá, ale ja aj tak rozumiem - znamená to: "Skoro, skoro hviezda už svieti..." Ach veď oni rozprávajú o roždestvenskej hviezde! - vykričla a otvorila oči.

- Čože? Izby už viac nebolo. Stála pod holým nebom, okolo sa kolísala suchá tráva, fúkal tichý teplý vietor a po málo viditeľných chodníkoch kdesi kráčalo tisíce zvierat volajúc Katarínku za sebou.

- Kde som? - pomyslela si.

- A prečo sú tu iba zvieratá? Čo budem medzi nimi robiť? Alebo som tiež zvierat?

Pozrela sa na svoje nohy v bielych čižmičkách, na svoje ruky a pestrú sukňu. Upokojila sa, že zostala tým, čím bola.

-Íšf, áno íšf! - povedala. Ale, kde?

- Hviezda, hviezda - zaspievala vysoká volavka, dobehujúc ju. Katarínka zdvihla hlavu a uvidela nízku, svetlú, trblietajúcu neožiarujúcu hviezdu.

- Roždestvo, - pomyslela si, - a my ideme k jasličkám... Prečo nie som Nikolka, Irena,

Šandrik... Oni všetci sú lepší ako ja.... A najlepší je Kroška.

- Lepší, lepší!, - zašepkal ktosi pri jej uchu.

- Lepší, ozaj, - zapišfala myš pri jej nohách, - ale my sme všetci prosili za teba!

- Prečo? - opýtala sa Katarínka. - Som taká nesmelá?

- Naozaj, naozaj, - odpovedá tretí hlas, a Katarínka uvidela svetlé krídla rovno s jej hlavou.

- Môj anjel, - pomyslela si. - Len on je so mnou a zvieratká... A v dialke za stromami sa už mihali Betlehemske ohne, a jaskyňa bola v miernom prítmi, keď sa na ňu spúšťala hviezda.

- Prečo som tu? , - opýtala sa Katarínka.

- Zvieratka za teba prosili, - povedal jej anjel. Ako si zachránila myšku pred mačkou a ona ňu uhryzla... Vytiahla si osu z vody, aby sa neutopila a ona ňu uštipla... Zvieratá nezabudli na svoje hriechy pred tebou a preto ňu chceli vziať so sebou do svojej svetlej noci... Dívaj sa!

Katarínka uvidela otvor do jaskyne a v nej vysoké jasle, hneď sa jej duša naplnila takou radosťou, že sa prestala pýtať, len nízko, nízko sa poklonila k nohám Dieťaťa uprostred anjelov, vtákov a zvierat.

Martina Sičáková

Svätí pravoslávnej Cirkvi

Sv. Ján ťanghajskej a san francisskej

(Sviatkujeme 19. júna - 2. júla)

Svätiteľ Ján (1896 - 1966) je jedným z najväčších svätých 20. storočia. Bol výborným teológom, bláznom pre Christa, horlivým misionárom a patrónom chudobných, tvrdým askétom a nežným otcom sirôt. Podobne ako Mojžiš zbavil svoje duchovné stádo útlaku, vyvedúc ho z komunistickej Číny do slobodného sveta, tak ako prví apoštoli dostal od Boha dar uzdravovať ranené duše a trpiace telá. Silná a neustála modlitba ho robila skutočným svätým starcom, nositeľom veľkej tradície ruského starčestva prenikajúc za hranice času a priestoru mohol čítať myšlienky ľudí a odpovedať na nich skôr ako ich sami vyjadrovali.

Narodil sa 4. júna 1896 v Charkovskej Gubernii. Pochádzal z dvoranskej rodiny Maximovičov. Študoval v Petrovskom Poltavskom Kadetskom inštitúte, potom na právnickej fakulte charkovskej imperátorskej vysokej školy, ktorú ukončil v r. 1918. Počas štúdií na neho veľmi hlboko zapôsobili stretnutia s arcibiskupom Antonijom Charkovským, kedy začína zároveň spoznávať okrem svetských vied aj duchovný život

Počas občianskej vojny bola rodina Maximovičov evakuovaná do Juhoslávie, kde Ján začal študovať na bohosloveckej fakulte. Jeho duchovným vodcom sa stal metropolita Antonij (Chrapovický). V r. 1926 ho metropolita Antonij v Milkovskom monastieri postrihol na mnícha. Na sviatok Uvedenia do chrámu Presvätej Bohorodičky biskup Gavriil Čelabinský rukopoložil Jána na jeromonacha. Odo dňa mníškeho postrihu otec Ján už nikdy nespal ležiac na posteli, ale zaspával v kresle, alebo na kolenách pod ikonami. Neustále prebýval v modlitbe, jedol raz denne a každý deň slúžil sv. liturgiu. Toto pravidlo zachoval počas celého svojho života.

Prvé roky svojho mníškeho života otec Ján zvlášť zasvätil mládeži - vyučoval a bol vychovávateľom v srbskom seminári v meste Bitol. K študentom sa správal s otcovskou láskou - v noci chodil po seminári a prežehnával spiacich študentov.

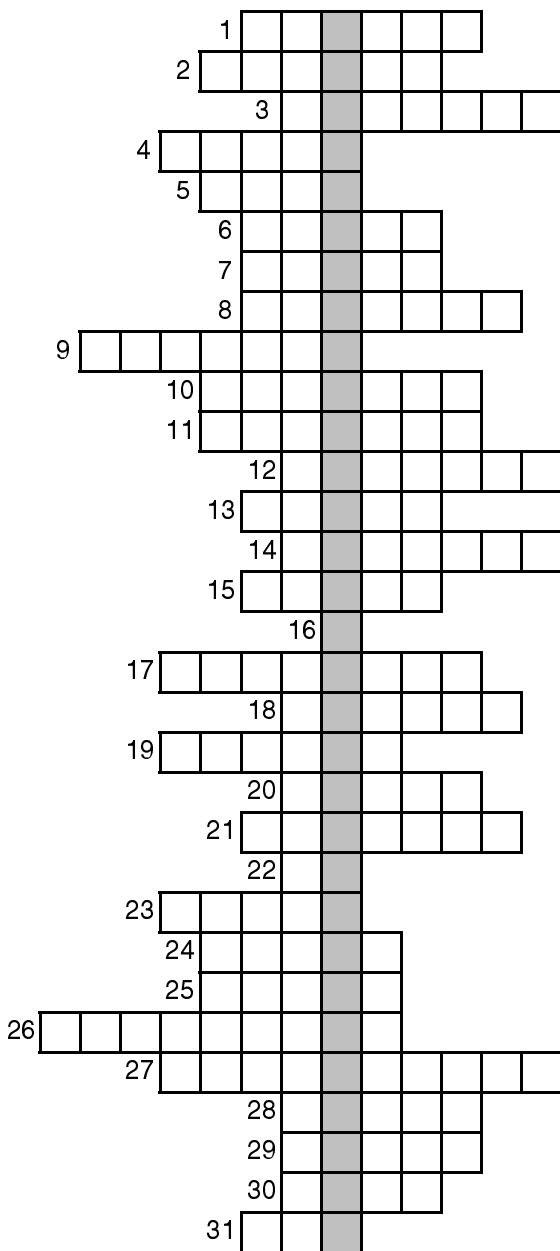
V roku 1934 bol o. Ján chirotonizovaný na biskupa mesta Ťanghaj. Na svoju novú katedru prišiel v deň sviatku Uvedenia do chrámu Presvätej Bohorodičky. Tu založil na počesť svätého Tichona Zadonského dom pre starých ľudí, pomáhal mládeži a postavil nový chrám na počesť ikony Presvätej Bohorodičky "Sporučnice hrešných". Po svätej liturgii každodenne navštevoval chorých so sv. Darmi, pričom chodil len bosý, alebo len v sandáloch, dokonca aj v zime. Deti do útulku zberal z ulíc Ťanghaja.

S príchodom vlády komunistov sa začal odchod ruských občanov, pričom vладыka všemožne pomáhal. V roku 1951 arcibiskup Ján opúšťa Čínu a odchádza na západoeurópsku katedru. V súvislosti s problémami pri výstavbe nového chrámu v San Francisku posielajú vладыku Jána na západoamerickú katedru, kde žijú mnohé duchovné deti z čias jeho pôsobenia v Ťanghaji.

19. júna 1966 v deň pamiatky apoštola Júdu, počas arcipastierskej návštevy mesta Seatl s divotvornou ikonou Božej Matky Kursko-Korenej, vo veku 70 rokov veľký svätec odovzdal svoju dušu Spasiteľovi. Vладыka Ján bol pochovaný v podzemí katedrálneho chrámu "Všetech skorbjaščich radosti" v San Francisku. Kanonizovaný bol v roku 1993. Vďaka modlitbám pri jeho neporušených pozostatkoch veriaci dostávajú vieru, uzdravenie, útechu a duchovnú silu.

Krížovka:

T

1. Biblický silák, ktorého sila bola vo vlasoch
2. Žena, ktorá chcela hlavu sv. Jána Krstiteľa
3. Mesto, v ktorom Boh zmiatol jazyky
4. Iné pomenovanie proroka
5. Druhý Adamov syn
6. Jeden z evanjelistov
7. Kto sa narodil v Betleheme pred Christom
8. Hora, na ktorej bol ukrižovaný Isus Christos
9. Dávidov priateľ, Saulov syn
10. Koho porazil Dávid
11. Starozákonný prorok
12. Izraelský kráľ, ktorý bol múdry
13. Anjel je...
14. Ku komu išla Mária po zvestovaní
15. Sviatok sviatkov
16. Ú
17. Čo znamená meno Christos v preklade
18. Meno Izákovej manželky
19. Uctievač modiel
20. Krajina, do ktorej utiekol Jozef
21. Mesto, kde žil Jozef s Máriou
22. Mesto, z ktorého pochádzal Abrahámov otec
23. Koľko je Božích prikázaní
24. Obraz v chráme
25. Perzský kráľ
26. Kázal, hlásal inak
27. Ďakovná obeť
28. Vrch, na ktorom sa Mojžiš rozprával s Bohom
29. Jeden z darov, ktorý Christovi priniesli mudrci
30. Mojžišov brat (prvý veľkňaz)
31. Miesto, kde žili Adam a Eva

Oznam:

Redakcia oznamuje všetkým čitateľom, že od Nového roku začne bulletin vychádzať ako príloha časopisu Odkaz sv. Cyrila a Metoda. V súvislosti s touto zmenou bude väčší priestor pre uverejňovanie informácií z činnosti Vašej skupiny, z akcií, ako aj postrehov zo života, či Vašich problémov. Prosíme všetkých členov BPM ako aj čitateľov bulletinu, aby sa aktívne zapojili do spolupráce pri tvorbe bulletinu a posielali svoje príspevky na adresu redakcie.

Diakritické znamienka

Staroslovienčina prebrala diakritické znamienka, ktoré sa používali v gréckom písme. Avšak nie všetky boli pre cyriliku potrebné. Z tohto dôvodu ich používanie v staroslovien-ských pamiatkach nie je dôsledné a zväčša je aj obmedzené. V cirkevnej slovančine sa používajú tieto diakritické znamienka: prízvuk, prídych /aspirácia/ a titla.

Prízvuk

Rozlišujú sa tri druhy prízvuku: akút (ostrý), gravis (ťažký) a cirkumflex.

1. **Ostrý prízvuk** / ´ /, csl. *oxija* sa vyskytuje na hociktoorej slabike vrátane poslednej, ak je zakončená na samohlásku alebo na j: **ВѢРЗИТИСА, БРАНИТИ, МНІИ**.
2. **Ťažký prízvuk** / ˘ /, csl. *varija* sa používa výlučne na poslednej slabike: **РАСПНИИ ѸГѸ**.
3. **Cirkumflex** / ˆ / alebo kamora sa vyskytuje, aj keď nie vždy pravidelne, nad koncovou samohláskou v jednoslabičných slovách. napr. **НЕДѸГЪ, ПѸСТЫНИ**.

Prídych

V cirkevnej slovančine sa podľa gréckeho vzoru používa na prvej samohláske prídych. Rozlišujú sa dva typy prídychu: tenký a hustý.

1. **Tenký prídych** / ˊ / sa vyskytuje na počiatočnej samohláske slova, resp. na jeho prvej slabike: **ѸДИНАГО, ѸЗЫДИТЕ, ѸДАМѸ, ВСѸ**. Tenký prídych spolu s ostrým prízvukom / ´ / tvoria tzv. iso **ЇСО**: **ѸЗЫ, ѸДЪ, ѸСТЬ**. Tenký prídych spolu s ťažkým prízvukom / ˘ / sa nazýva apostrof. Používa sa nad jednoslabičnými zámenami **И, Ё, Ю, Ѹ**.
2. **Hustý prídych** / ˙ / sa vyskytuje iba na počiatočnej samohláske v prevzatých slovách z gréčtiny: **ВПАКОИ**.

Titla

V staroslovienčine a cirkevnej slovančine sa často vyskytujú skrátene podoby písania slov. V niektorých slovách sa vynechávali samohlásky či spoluhlásky, resp. aj celé slabiky.

Skracovať sa mohli predovšetkým slová, ktoré z hľadiska cirkevného života mali veľký význam, napr. **БОГЪ, ИСЪСЪ, НЕБО, ДѸХЪ**, resp. slová, ktoré sa často vyskytujú: **МИЛОСѸРДІЕ, МѸСАЦЪ, ГЛАГОЛАТИ** a i.

Pri skracovaní sa používali:

1. Titla jednoduchá nad slovom / ˉ /: **НѢВО /НЕВО/, БѢГЪ /БОГЪ/**.
2. Titla písmenová / ˆ /, ktorá je pomenovaná podľa písmena, nad ktorým sa vyskytuje: **с /СЛОВО – ТИТЛО/: ГДИ**
3. Písmená nad slovami /bez titly/: **З - БЕЗАКѸНІЕ**,
4. Skratky na ikonách: **МР ѸУ** /z gréckeho Μηνης τῶν Θεῶν/ **МТИ БЖІА /МѸТИ БОЖІА/ ИИЦИ - ИСЪСЪ НАЗАРѸНИИЪ ЦАРЬ ІДѸЕИСКІИ** a iné.
5. Skratky v písaní niektorých dní: **ВТО - ВТОРНИКЪ, ЧЕ - ЧЕТВЕРТОКЪ, ПѸ - ПѸТОКЪ, СѸ - СѸВѸТА**.
6. Osobitné znamienko / ˆ / namiesto vynechaných **Ъ**, resp. **Ъ: Ѹ /ВЪ/, Ѹ /СЪ/, ѸТО /ЧЪТО/**.

Vychádza 1x mesačne; uzávierka do 20. dňa mesiaca, náklad 1000 ks. Vydáva: BPM na Slovensku, IČO: 17075947, Plzenská 7, Prešov 080 01, s požeňnaním vladyku Nikolaja, arcibiskupa prešovského a Slovenska; pre vnútorné potreby Cirkvi.

Redaktori: Bohumil Vopršálek, Tatiana Lauruská,

Počítačová sadzba: Michal Džugan.

Rediguje: Doc. ThDr. P. Kormaník.